

UMHVERFISSTOFNUN

Vatnatilskipun
ESB

Kristín Linda Árnadóttir
Forstjóri

Markmið vinnunnar

Staðan- ná saman helstu sérfræðingum og stofnunum um vatnamál, þurfum að setja kraft í vinnuna

Yfirlit- þurfum að kortleggja stöðuna eins og hún er í dag, hvaða gögn eru til, greiða úr flækjunni

Samstaða – ná saman hópnunum og mynda tengsl. Tilskipunin krefst samvinnu, milli stofnana, sveitarfélaga, ráðuneyta, félagasamtaka og almennings

Áhugi – Vekja áhuga á vatnatilskipuninni, skylda að hafa virka þáttöku hagsmunaaðila, verðum að breiða út boðskapin

Tilgangur með vatnatilskipun

Almenn verndarsjónarmið- þ.e. vernda vatn t.d. gegn mengun, verndun vistkerfa í vatni og vistkerfi sem háð eru vatni og tryggja sjálfbæra nýtingu vatns.

- Vatn er ekki eins og hver önnur verslunarvara heldur arfleið
- Umhverfismarkmið lagalega bindandi, bann við að vatnsgæðum hraki nema....
- Mikill sveigjanleiki í leiðum/tækjum að markmiðum
- Ísland er ekki “sérstakt” ætlað að ná yfir alla Evrópu

Ísland stendur vel- mikið og gott grunnvatn og almennt lítil mengun en því fylgir ábyrgð og við getum bætt okkur

Vatnatilskipunin er verkfæri- skipulagning, sambærileiki milli landa,

Tilgangur með vatnatilskipun

Stjórnsýslan- taka verður heildstætt á málefnum er varða vatn.

-Er rammatilskipun, tengir margar tilskipanir saman t.d. tilskipun um fráveitur og skólp, tilskipun um grunnvatn, haftilskipun, baðstrandatilskipun

-Vatn virðir ekki stjórnsýslumörk, nauðsynlegt að samræma innan náttúrulegra vatnasvæða

-stjórnsýslan á að nýta vísindalega þekkingu til að taka upplýsta ákvörðun

-setning skýrra og mælanlegra markmiða

Samráð við hagsmunaaðila og almenning– grunnurinn, skylda að tryggja þáttöku almennings, almenningur þarf upplýsingar til að geta tekið þátt

Byggja á því sem til er

Sérfræðingahópur um rammatilskipun um vatn,

-skilaði tillögum 12. mars 2007, greining á helstu kostnaðarliðum.

Kostnaðargreining

- búið að greina marga þætti, reynsla annarra þjóða að innleiðing sé dýrari en upphaflega gert ráð fyrir m.a. vegna þess að ástand vatns var verra en gert ráð fyrir í upphafi

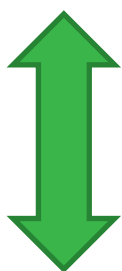
Mikil þekking til

– þurfum að safna henni saman, greina hvar vantar gögn, greining á helstu áhættuþáttunum, vera örugg um til hvaða aðgerða eigi að grípa

Lagarammin í dag

Ábyrgðarskipting- Fjöldmargir aðilar koma að ákvörðunum er snerta vatn, td.

- Ráðuneyti, nýtingarleyfi, leyfi til vatnstöku
- Ríkisstofnanir, vöktun, starfsleyfisútgáfa, vegagerð, holræsi
- Sveitarfélög, starfsleyfisútgáfa, framkvæmdarleyfi, skipulag.

Engin krafa um samræmingu

Stórt svið, samræming ólíkra hagsmuna

fiskveiðar

heilbrigði almennings

mengandi atvinnurekstur

landbúnaður

hafnargerð

vegagerð

orkuvinnsla

náttúruvernd

matvælaframleiðsla

fiskeldi

vistkerfi

Áframhaldið

Eftir að taka margar stórar ákvarðanir- stjórnsýslan, áhersluatriði, dreifing kostnaðar “mengunarbótareglan”, áhrif loftslagsbreytinga, grunnástand,

Er langhlaup, ekki spretthlaup- fá yfirlit yfir hver staðan er í dag, á hvað eigum við að leggja áherslu, skipulagning og raunhæfar væntingar

Faglegir samráðshópar- Umhverfisstofnun hefur komið á fót stýrihópi forstjóra helstu stofnana sem koma að innleiðingu auk 5 faghópa.

Nefnd umhverfisráðuneytis um innleiðingu Vatnatilskipunar- Er ætlað að semja lagafrumvarp, aðkoma helstu hagsmunaðila.

Áframhaldið

Stýrihópur – Ráðgjafahópur forstjóra fimm lykilstofnana

Umhverfisstofnun – Kristín Linda Árnadóttir

Veiðimálastofnun – Sigurður Guðjónsson

Veðurstofa Íslands– Árni Snorrason

Orkustofnun – Guðni A. Jóhannesson

Hafrannsóknastofnun – Jóhann Sigurjónsson

Verkefnisstjóri: Heiðrún Guðmundsdóttir

Vinnuhópur um skilgreiningu vatnshlota

Veðurstofa Íslands (hópstjóri Jórunn Harðardóttir)

Umhverfisstofnun (Heiðrún Guðmundsdóttir)

Hafrannsóknarstofnunin (Héðinn Valdimarsson)

Veiðimálastofnun (Jón Ólafsson)

Orkustofnun (Kristinn Einarsson)

Náttúrufræðistofa Kópavogs (Hilmar J. Malmquist)

Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaga (Sigurjón Þórðarson)

Vinnuhópur um skilgreiningu vatnshlota

- skipting vatna í vatnshlot hefur fyrst og fremst þann tilgang að greina vötn í einingar, sem eru mismunandi að gerð, eða með mismunandi álagi.
- á fyrst og fremst að byggjast á landfræðilegum og vatnafræðilegum forsendum.
- getur í vissum tilvikum verið réttlætanlegt að slá saman vatnshlotum til vinnusparnaðar.

Vinnuhópur um vistkerfaflokkun vatnshlota

Veiðimálastofnun (hópstjóri Gísli Már Gíslason,
Háskóla Íslands)

Umhverfisstofnun (Helgi Jensson)

Náttúrufræðistofa Kópavogs/Náttúrustofur (Þóra
Hrafnsdóttir)

Veiðimálastofnun (Sigurður Guðjónsson)

Náttúrufræðistofnun Íslands (Trausti Baldursson)

Hafrannsóknarstofnunin (Karl Gunnarsson)

Vinnuhópur um vistkerfaflokkun vatnshlota

- gera tillögu að flokkun ástands yfirborðsvatns.
- Ár, stöðuvötn og árósavatn skal flokka eftir líffræðilegum þáttum, vatnsformfræðilegum þáttum, efnafræðilega og eðliefnafræðilega þætti og tilgreina skal sérstaka mengunarvalda.
- Strandsjó skal flokka eftir líffræðilegum þáttum, vatnsformfræðilegum þáttum, s.s. sjávarföllum og formfræðilegum skilyrðum.
- Manngerð og mikið breytt yfirborðsvatnshlot skal flokka

Vinnuhópur um álag á vatnshlot

Umhverfisstofnun (hópstjóri Gísli Jónsson)

Heilbrigðiseftirlitið (Kristín Lóa Ólafsdóttir)

Hafrannsóknastofnunin (Sólveig Ólafsdóttir)

Landmælingar Íslands (Gunnar I. Kristinsson)

Skipulagsstofnun (Guðrún Halla Gunnarsdóttir)

Veðurstofa Íslands (Jón Ottó Gunnarsson/Esther Hlíðar Jensen)

Veiðimálastofnun (Þórólfur Antonsson)

Vinnuhópur um álag á vatnshlot

- vinna við að álagsgreiningu og mat á áhrifum álags, sbr. kafla 1.4 í viðauka II.
- safna skal upplýsingum um gerð og umfang þess umtalsverða álags af mannavöldum sem yfirborðsvatnshlot á hverju vatnasviðaumdæmi geta verið undir, **einkum:**
 - greiningu á umtalsverðri mengun frá punktuþtökum mengunar, einkum af völdum efnanna sem eru tilgreind í VIII. Viðauka,
 - búnaði og starfsemi í þéttbýli, í iðnaði og landbúnaði sem byggist m.a.a á upplýsingum sem safnað er samkvæmt hinum ýmsu lögum og reglugerðum.

Vinnuhópur um manngerð og mikið breytt vatnshlot

Orkustofnun (hópstjóri Kristinn Einarsson)

Umhverfisstofnun (Björn Stefánsson)

Veiðimálastofnun (Guðni Guðbergsson)

Vegagerðin (Helgi Jóhannesson)

Landgræðsla ríkisins (Guðmundur Stefánsson)

Veðurstofa Íslands (Egill Axelsson)

Samorka (Óli Grétar Blöndal Sveinsson/Hákon

Aðalsteinsson, Landsvirkjun Power)

Vinnuhópur um manngerð og mikið breytt vatnshlot

-tilnefna og greina yfirborðsvatnshlot sem er manngert eða mikið breytt ef breytingar eru á vatnsformfræðilegum eiginleikum og hafa umtalsverð skaðleg áhrif á umhverfið í heild, siglingar, hafnaraðstöðu eða afþreyingu, starfsemi sem felur í sér geymslu á vatni, s.s. drykkjarvatni, orkuframleiðslu eða áveitu.

-Vatnsstjórnun, flóðavarnir, framræslu lands eða önnur jafnmikilvæg, sjálfbær umsvif manna.

UMHVERFISSTOFNUN

Vinnuhópur um gagnaskil, Reporting WISE

Umhverfisstofnun (hópstjóri Gunnar Steinn Jónsson)

Veðurstofa Íslands (Jórunn Harðardóttir, Stefanía Halldórsdóttir)

Orkustofnun (Valborg Steingrímisdóttir, Þorvaldur Bjarnason)

Veiðimálastofnun (Ingi Rúnar Jónsson)

Landmælingar ríkisins (Gunnar I.Kristinsson)

Vinnuhópur um gagnaskil, Reporting WISE

- gögn og gagnaskil.
- farið verður yfir datablöðin og þau flokkuð eftir fagsviðum, verkþáttum og þeim raðað í tímaröð.
- Fókuserað verður á og tekin afstaða til skilgreininga sem eru forsendur verkþátta
- Upplýsa fagaðila um skyldur þeirra, í ljósi reglugerða og datablaða og um framsetningu gagna.
- Halda utanum gagnapakkan og tryggja samræmingu.

Innleiðing vatnatilskipunar og tímafrestir

- Vatnatilskipun kom inn í EES samninginn með ákvörðun sameiginlegu EES nefndarinnar frá 28. september 2007
- Allir frestir í tilskipuninni miðast við hvenær ákvörðun sameiginlegu EES nefndarinnar tekur gildi innan EES
- Setja þarf nauðsynlegan lagaramma til að innleiða tilskipunina og miðað er við að frumvarp verði lagt fram á Alþingi haustið 2009
- Í lögnum þarf m.a. að skilgreina vatnasvið, tilgreina fjölda vatnasviðaumdæma og hvaða stjórnvöld eigi að annast stjórnslu vatnamála innan hvers umdæmis

Verkþættir og tímafrestir í vatnatilskipun

2009:

- Skilgreina vatnasvið og skipta þeim niður í vatnasviðaumdæmi
- Skilgreining á viðeigandi stjórnarsýslufyrirkomulagi.
- Skilgreining á lögbæru yfirvaldi

2013: Skilgreina einkenni vatnasviðaumdæma

- Álag og áhrif á vatnsgæði
- Hagfræðilega greiningu á vatnsnotkun
- Greiningu á mikið breyttum vatnsföllum
- Skráning á verndarsvæðum búsvæða og tegunda sem eru beint háð vatni

Verkþættir og tímafrestir í vatnatilskipun

2015:

- Vöktun á ástandi yfirborðsvatns og grunnvatns og vöktun verndaðra svæða
- Stjórnunaráætlanir vatnasviðaumdæma

2018:

- Gera skal áætlanir um ráðstafanir gegn losun mengunarvalda í vatn
- Stjórnunaráætlanir fyrir vatnasviðaumdæmi skulu birtar og endurskoðaðar og uppfærðar á sex ára fresti eftir það

2021:

- Samræmd aðferð fyrir punktuþtök og dreifð upptök mengunar (losun í yfirborðsvatn).
- Áætlanir um ráðstafanir gegn losun mengunarvalda skulu framkvæmdar

Verkþættir og tímafrestir í vatnatilskipun

2022:

- Fara skal yfir greiningar og mat á vatnasviðaumdæmum og uppfæra ef nauðsyn krefur

2024:

- Skal vera búið að vernda, styrkja og endurheimta öll yfirborðs vatnshlot
- Skal vera búið að vernda og styrkja öll manngerð og mikið breytt vatnshlot, og efnafræðilega gott ástand yfirborðsvatns orðið gott
- Skal vera búið að vernda, styrkja og endurheimta öll grunnvatnshlot, tryggja jafnvægi milli vatnstöku og endurnýjunar grunnvatns í því skyni að ástand grunnvatns verðið orðið gott.
- Þegar um er að ræða verndarsvæði skal vera búið að uppfylla allar kröfur og ná öllum markmiðum þessarar tilskipunar

Stjórnsýsla vatnatilskipunar

- Stjórnsýsla skipulögð með tilliti til náttúrulegra vatnasviða en ekki stjórnsýslumarka í hverju landi
- Skilgreina þarf ***vatnasvið*** (vatnaskrá), 3. gr.
- Ákveða þarf ***vatnasviðaumdæmi*** sem samanstanda af vatnasviðum, 3. gr.
- Vatnasviðaumdæmi er stjórnsýslueining og tilgreina þarf stjórnvöld innan hvers umdæmis sem annast stjórnsýslu innan þess

Vatnasviðaumdæmi

Innan hvers vatnasviðaumdæmis skal gera eftirfarandi:

- Samræma kröfur um *umhverfismarkmið*, 4. gr.
- Gera skrá yfir *vernduð svæði*, 6. gr.
- Gera *áætlun um vöktun á ástandi vatns og verndaðra svæða*, 8. gr.
- Gera áætlun um ráðstafnir, *aðgerðaáætlanir*, 11. gr.
- Gera *stjórnunaráætlanir/vatnaskipulag*, 13. gr.

UMHVERFISSTOFNUN

NJÓTUM UMHVERFISINS OG STÖNDUM VÖRÐ UM ÞAÐ SAMAN

VATNATILSKIPUN.IS

